

Aşağıda belirtilen sorularımın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 09.10.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Siirt Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulan Lineer Metal Çinko Üretim Tesisi'nin 4 Aralık 2021 tarihinde gerçekleştirilen açılışında, tesiste 500 kişinin; Hakkâri'deki madenlerden Siirt'e kadar uzanacak ham madde tedarik zincirinde ise 2.500 kişinin istihdam edileceği, böylece ilk aşamada toplam 3.000 kişiye iş imkânı sağlanacağı kamuoyuna açıklanmıştır.

Tesisin ilk fazda yılda 30 bin ton, tamamlandığında 90 bin ton metalik çinko üretmesi ve Türkiye'nin çinko ithalatının yaklaşık yüzde 40'ının önüne geçmesi hedefi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından da kamuoyuna duyurulmuştur. Bakanlığınızın güncel verilerinde de Siirt Organize Sanayi Bölgesi'nde 2021 yılında kurulan tesisin Türkiye'de metalik çinko üretimine yönelik ilk sanayi altyapısını oluşturduğu belirtilmektedir.

Buna karşılık tesisin üretim faaliyetlerinin mevcut durumu, Hakkâri ve çevresindeki maden sahalarından planlanan ham madde tedarikinin ne ölçüde gerçekleştiği, maden üretimi ve istihdam hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığı ile devam yatırımı olarak açıklanan kurşun, gümüş ve sülfürik asit tesislerinin akıbeti konusunda açıklığa kavuşturulması gereken hususlar bulunmaktadır.

Anayasa'nın 168'inci maddesi uyarınca tabii servet ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında maden ruhsatlarının verilmesi, ruhsat sahalarındaki faaliyetlerin ve üretimin izlenmesi, işletme projelerine uygunluğun denetlenmesi ve gerekli idari işlemlerin uygulanması kamu idaresinin sorumluluğundadır.

Kamuoyuna maden kaynaklarının işlenmesi, ithalat bağımlılığının azaltılması ve binlerce kişilik bölgesel istihdam oluşturulması hedefleriyle duyurulan bu yatırım bakımından açıklanan hedeflerle fiilî gerçekleştirmelerin ortaya konulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Lineer Metal Çinko Üretim Tesisi'nin üretiminde kullanılmak üzere planlanan çinko cevherinin hangi il, ilçe ve maden sahalarından temin edilmesi öngörülmüştür; Bakanlığınız ve MAPEG kayıtlarında bu tedarik zinciriyle ilişkilendirilen ruhsat sahalarının ruhsat numaraları, ruhsat sahipleri, işletme izin alanları ve ruhsat süreleri nelerdir?
2. Açılıştaki Hakkâri'deki madenlerden Siirt'e kadar uzanan tedarik zincirinde 2.500 kişinin istihdam edileceği açıklanmışken, Bakanlığınızın ve ilgili kamu kurumlarından temin edilen kayıtların gösterdiği fiilî istihdam 2021-2026 yılları itibarıyla kaç kişidir; açıklanan 2.500 kişilik hedefe ulaşamadıysa gerçekleşme oranı ve Bakanlığınızca belirlenen nedenleri nelerdir?

3. Tesisle bağlantılı veya tesise cevher sağladığı Bakanlığınızca bilinen maden sahalarında 2021-2026 yılları arasında yıllar itibarıyla kaç ton tüvenan çinko cevheri ve kaç ton satılabilir ürün üretilmiştir; bu üretimin ne kadarı Siirt'teki tesise sevk edilmiştir?
4. Lineer Metal Çinko Üretim Tesisi'ne 2021-2026 döneminde yurt içindeki maden sahalarından yıllar itibarıyla kaç ton çinko cevheri veya konsantresi sevk edilmiştir; ithal ham madde kullanılmışsa miktarı ve toplam ham madde içindeki oranı nedir; tesisin yerli maden kaynaklarına dayalı üretim hedefinin fiilî gerçekleşme oranı kaçtır?
5. Tesisin üretiminin durduğu veya düşük kapasitede gerçekleştiği dönemlerde ham madde yetersizliğinin etkisi nedir; sorun rezerv miktarı, cevher tenörü, ruhsat sahalarındaki üretim, işletme maliyeti, lojistik, ithal cevher ihtiyacı veya başka hangi nedenlerden kaynaklanmıştır; ham madde sorunu bulunmadığı belirtiliyorsa mevcut üretim seviyesinin hedeflerin gerisinde kalmasının nedeni nedir?
6. Tesise ham madde sağladığı belirtilen ruhsat sahalarında 2021-2026 yılları arasında MAPEG tarafından kaç denetim yapılmış; işletme projesine aykırılık, üretim yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi veya başka bir mevzuat ihlali nedeniyle hangi ruhsatlarda hangi idari para cezası, faaliyet durdurma, ruhsat iptali veya diğer idari işlemler uygulanmıştır?
7. Tesisin projelendirme aşamasında öngörülen elektrik bağlantı gücü ve yıllık enerji ihtiyacı nedir; 2021-2026 döneminde Bakanlığınız, TEİAŞ, ilgili dağıtım şirketi veya diğer kamu kurumlarının kayıtlarına göre tesisin yıllık fiilî elektrik tüketimi ne kadar gerçekleşmiştir; tüketimdeki değişim tesisin üretim düzeyiyle uyumlu mudur?
8. Elektrik arzında kesinti, bağlantı kapasitesi yetersizliği veya enerji maliyetleri nedeniyle tesisin üretimini azalttığı ya da durdurduğu dönemler bulunduğu ilişkin Bakanlığınızın tespiti nedir; enerji kaynaklı bir üretim kaybı bulunuyorsa tarihleri, süreleri ve alınan tedbirler nelerdir; enerji kaynaklı sorun bulunmuyorsa üretim kaybının hangi nedenle gerçekleştiği belirlenmiştir?
9. Tesisin faaliyeti için özel trafo, enerji nakil hattı, şalt tesisi, bağlantı hattı veya başka bir enerji altyapısı kurulmuşsa bunların yatırım bedelleri, finansman kaynakları ve yatırımcı kuruluşları nelerdir; kamu veya düzenlemeye tabi şebeke kaynaklarıyla yapılan altyapının bugün hangi kapasiteyle kullanıldığı nedir?
10. Tesisin ilk aşamada Türkiye'nin yıllık çinko ithalatının yaklaşık yüzde 40'ının önüne geçeceği açıklanmışken, tesisin 2021-2026 yıllarında gerçekleştirdiği metalik çinko üretimi kaç ton olmuş ve Türkiye'nin metalik çinko ihtiyacının yıllar itibarıyla yüzde kaçını karşılamıştır; açıklanan ithalat azaltma hedefinin gerçekleşme oranı nedir?
11. Bakanlığınızın güncel verilerine göre Türkiye'de 2024 yılında 316.886 ton tüvenan çinko üretimi gerçekleşmiş ve Siirt tesisi metalik çinko üretimine yönelik ilk sanayi altyapısı olarak nitelendirilmişken, bu stratejik tesisin hedeflenen kapasitede üretim yapmamasının yerli madenlerin katma değerli ürüne dönüştürülmesi ve dışa bağımlılığın azaltılması hedeflerine etkisi Bakanlığınızca nasıl hesaplanmıştır?

12. Çinko yatırımının devamı olarak 4 Aralık 2021 tarihinde temellerinin atıldığı ve 2023 yılına kadar tamamlanacağı açıklanan kurşun, gümüş ve sülfürik asit tesislerinin her birinin 9 Ekim 2026 itibarıyla fiziki gerçekleşme ve faaliyet durumu nedir; tamamlanmayan tesisler varsa açıklanan takvimin neden gerçekleşmediği ve yatırımların devam edip etmediği nedir?
13. Kurşun, gümüş ve sülfürik asit yatırımları için öngörülen ham madde kaynakları hangi maden sahalarıdır; bu sahaların rezerv, üretim ve ruhsat durumu söz konusu tesislerin planlanan kapasitede çalışmasına yeterli midir; yeterli değilse yatırımlar hangi ham madde planlamasına dayanılarak kamuoyuna duyurulmuştur?
14. Çinko tesisinin ve ona ham madde sağlaması planlanan maden sahalarının hedeflenen kapasitede çalışması için Bakanlığınızca hazırlanmış somut bir üretim ve tedarik planı bulunuyorsa hangi maden sahasında hangi üretim artışı, hangi cevher miktarı ve hangi takvim öngörülmektedir; böyle bir plan yoksa 2021 yılında açıklanan üretim, ithalatı azaltma ve bölgesel istihdam hedeflerine nasıl ulaşılması beklenmektedir?
15. Tesisin mevcut üretim düzeyinin maden sahalarındaki üretime, Hakkâri-Siirt tedarik zincirinde açıklanan 2.500 kişilik istihdama, yerli cevherin Türkiye’de işlenmesine ve çinko ithalatının azaltılmasına etkisi Bakanlığınızca birlikte değerlendirilmiş midir; değerlendirilmişse ortaya çıkan üretim ve istihdam kaybı nedir, değerlendirilmemişse kamuoyuna stratejik madencilik yatırımı olarak duyurulan bir projenin sonuçları neden bugüne kadar bütüncül olarak ölçülmemiştir?